

Aproximacions i Debats Actuals en el Camp Psicosocial

2015/2016

Codi: 42596

Crèdits: 9

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313402 Recerca i Intervenció Psicosocial	OB	0	1

Professor de contacte

Nom: Joel Feliu Samuel Lajeunesse

Correu electrònic: Joel.Feliu@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Equip docent

Josep Maria Blanch Ribas

Francisco Javier Elejabarrieta Olabarri

Joan Pujol Tarrés

Félix Vázquez Sixto

Marisela Montenegro Martinez

Prerequisits

En tractar-se d'un mòdul d'inici del màster i comú a totes les seves branques, no hi ha prerequisits més enllà dels propis de l'accés al Màster

Objectius

Aquest mòdul és obligatori per a totes les persones que cursen el màster i en conseqüència busca donar una base comuna que emmarqui el quefer del professional en l'àmbit psicosocial. Ofereix una visió de les aproximacions teòriques, epistemològiques i metodològiques dins del camp psicosocial, emfasitzant els debats contemporanis. L'estudiant haurà de ser capaç de descriure aquests marcs i analitzar la seva idoneïtat per a camps d'estudis concrets.

OBJECTIUS:

- Reconèixer i distingir els principis que separen els diferents enfocaments teòrics, epistemològics i metodològics en l'abordatge de fenòmens i problemàtiques psicosocials
- Analitzar l'adequació d'un marc ontològic i epistemològic per a la comprensió d'un objecte d'estudi i d'acció concret
- Elaborar una revisió bibliogràfica d'un àmbit de recerca o intervenció social i mostrar les diferents comprensions a l'interior del mateix
- Desenvolupar una mirada crítica sobre els fenòmens psicosocials estudiats

Competències

- Considerar el context institucional, ètic i polític de la pràctica psicosocial, valorant i donant resposta a les implicacions derivades de l'acompliment responsable en la relació professional amb institucions, grups i poblacions.

- Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit
- Seleccionar, dissenyar, adaptar i aplicar instruments de descripció i diagnòstic de fenòmens i problemàtiques psicosocials que contribueixin al desenvolupament i a l'avaluació de plans i programes d'intervenció psicosocial.
- Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca
- Treballar en equip i generar sinergies en entorns de treball amb diverses persones que treballen de manera coordinada i col·laborativa
- Usar recursos teòrics, metodològics i epistemològics en el desenvolupament i plantejament reflexiu de la pràctica professional en relació amb la comprensió i la millora del benestar psicosocial
- Utilitzar amb eficàcia les tecnologies de la informació i de la comunicació en la recollida, l'elaboració i la transmissió de coneixement

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els marcs teòrics i metodològics de l'àmbit psicosocial i valorar-ne les implicacions pràctiques en una problemàtica psicosocial concreta
2. Descriure diferents aproximacions al camp psicosocial des d'un punt de vista reflexiu i crític.
3. Identificar els instruments adequats per a la comprensió d'una problemàtica social concreta
4. Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit
5. Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca
6. Treballar en equip i generar sinergies en entorns de treball amb diverses persones que treballen de manera coordinada i col·laborativa
7. Utilitzar amb eficàcia les tecnologies de la informació i de la comunicació en la recollida, l'elaboració i la transmissió de coneixement

Continguts

1. Conceptes bàsics i debats actuals que defineixen l'àmbit psicosocial.
2. Introducció a la recerca i la intervenció crítica
3. Caracterització de les problemàtiques associades a la societat contemporània
 1. Escenaris dels problemes socials actuals
 2. Societat contemporània i psicologia social
 3. Acció comunitària i transformació social
5. Perspectives teòriques en el camp de la recerca i la intervenció psicosocial (aproximacions epistemològiques i metodològiques per a l'anàlisi psicosocial dels problemes socials per al benestar psicosocial)
 1. Què podem dir: realisme i relativisme
 2. Importància del discurs en la IIP
 3. Epistemologies feministes
 4. Performativitat i posicionament en la IIP
7. De l'estat de l'art a la recerca i la intervenció en psicologia social: disseny i desenvolupament de projectes psicosocials per a la recerca i la intervenció.

Metodologia

Cada tema del mòdul es tracta al llarg de dues sessions. La primera sessió la desenvolupa de manera magistral el professorat, en la segona sessió l'estudiantat participa en la planificació i desenvolupament de la sessió (vegeu la taula d'avaluació). Habitualment (si el calendari i la docència del professorat ho permet) es realitza en setmanes alternatives.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classe magistral	21	0,84	2, 5, 7
Classe participada	20	0,8	2, 4, 6, 7
Tutoria col·laborativa	4	0,16	1, 3, 4, 6
Tipus: Supervisades			
Tutories	15	0,6	1, 3, 4
Tipus: Autònomes			
Elaboració de treballs. Lectura d'articles i informes d'interès. Estudi personal	90	3,6	1, 3, 4, 5, 7

Avaluació

Activitat a l'aula: exercici dut a terme a l'aula en relació amb un tema del mòdul. Consistirà a treballar, en grups de 3 o 4 persones, un parell de textos que estaran en relació amb una de les sessions del mòdul. El/la professor/a de la sessió indicarà al seu moment de quins textos es tracta i quin és el treball a realitzar (i.e. extreure les perspectives presentades, explicar els conceptes principals, sintetitzar el contingut, plantejar un exercici al grup, proposar un debat o preguntes al seu voltant, etc.). En qualsevol cas aquest treball s'ha de realitzar prèviament a la sessió assignada i serà presentat a l'aula el dia corresponent. Es tracta d'un treball en equip, el resultat del qual s'avalua a l'aula el dia de la presentació per part del professor/a responsable del tema.

Exercici individual: Desenvolupament d'una revisió temàtica (Estat de l'Art) sobre temàtiques relatives a la recerca i intervenció psicosocial. És a dir un treball redactat mostrant els debats que hi ha hagut i el punt en què es troba la discussió al voltant del tema de recerca o intervenció escollit.

Qualificacions:

Presentat: Un/a estudiant que hagi entregat evidències d'aprenentatge amb un pes igual o superior al 40% constarà com a "presentat"

Superada: El mòdul computarà com a superat si l'/la estudiant supera el conjunt d'evidències d'aprenentatge amb una qualificació global de, com a mínim, 5 punts.

Reavaluació: No hi ha reavaluació

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitat a l'aula	30 per cent	15	0,6	2, 6, 7
Elaboració d'una revisió temàtica	70 per cent	60	2,4	1, 2, 3, 4, 5, 7

Bibliografia

Araiza Díaz, A. (2007). Tres ensayos de epistemología. Hacia una propuesta Feminista de investigación situada. Presentación. Recuperat 3 setembre 2014, de <http://www.redalyc.org/resumen.oa?id=53701121>

- Blaxter, Loraine; Hughes, Christina y Tight, Malcolm (1996). Reflexionar sobre los métodos. En L. Blaxter, Ch. Hughes y M. Tight. *Cómo se hace una investigación*. Barcelona: Gedisa, 2002, 83-128. Disponible en: <http://www.terras.edu.ar/aula/cursos/10/biblio/10BLAXTER-Loraine-HUGHES-Christina-y-TIGHT-Malcom-Cap-3->
- Bonilla Campos, A. (2010). Psicología, diferencias y desigualdades: límites y posibilidades de la perspectiva de género feminista. *Quaderns de Psicologia*, 12(2), 65-80. doi:10.5565/rev/qpsicologia.806
- Cabruja, Teresa; Íñiguez, Lupicinio y Vázquez, Félix (2000). *Cómo construimos el mundo: relativismo, espacios de relación y narratividad*. Anàlisi, 25, 61-94.
- Corredor-Aristizábal, Javier (2010). Crítica y empírica: el rol de la psicología en el cambio social. *Revista colombiana de psicología*, 19 (2): 241-257.
- Cortès, Ferrán y Llobet, María (2006). La acción comunitaria desde el trabajo social. En Xavier Úcar y Asun Llena (coords.). *Miradas y diálogos en torno a la acción comunitaria*. Pp. 131-156. Barcelona, Graó.
- de la Cuesta Benjumea, Carmen (2003). El Investigador Como Instrumento Flexible de la Indagación. *International Journal of Qualitative Methods*, 2(4), 25-38. Disponible en: <http://ejournals.library.ualberta.ca/index.php/IJQM/article/view/4506/3786>
- García Herrero, Gustavo y Ramírez Navarro, José Manuel (2006). *Manual práctico para elaborar proyectos sociales*. Madrid: Consejo General de Colegios de Diplomados de Trabajos sociales / Siglo XXI.
- Gil, Adriana. (2006). Psicología social de hechos, de procesos y de proyectos. Objeto y tiempo. *Athenea Digital*, 9, 78-99.
- Grasswick, H. E., & Webb, M. O. (2002). Feminist epistemology as social epistemology. *Social Epistemology*, 16(3), 185-196. doi:10.1080/0269172022000025570
- Haraway, D. (1991). *Ciencia, cyborgs y mujeres. La reinención de la naturaleza* (1995a ed.). Madrid: Cátedra.
- Haraway, D. (1999). Las promesas de los monstruos: Una política regeneradora para otros inapropiados/bles (Traducción de Elena Casado). *Política y Sociedad*, (30), 121-163.
- Haraway, D. (2004). Testigo_modesto@ segundo_milenio, HombreHembra@_conoce oncoratón@: feminismo y tecnociencia. Barcelona: UOC.
- Harding, S. (1996). *Ciencia y feminismo*. Ediciones Morata.
- Hönig, K. (2005). Relativism or Anti-Anti-Relativism? Epistemological and Rhetorical Moves in Feminist Epistemology and Philosophy of Science. *European Journal of Women's Studies*, 12(4), 407-419. doi:10.1177/1350506805057098
- Íñiguez, Lupicinio (2003). La psicología social como crítica: continuismo, estabilidad y efervescencias tres décadas después de la "crisis". *Interamerican Journal of Psychology*, 37 (2): 221-238.
- Jansen, S. C. (1990). Is Science a Man? New Feminist Epistemologies and Reconstructions of Knowledge. *Theory and Society*, 19(2), 235-246.
- León Cedeño, A. (2012). *Psicología comunitaria de lo cotidiano*. Berlín: Editorial Académica Española.
- Montenegro, Marisela; Montenegro, Karla e Íñiguez, Lupicinio (2006). Acción comunitaria desde la psicología social. En Xavier Úcar y Asun Llena (coords.). *Miradas y diálogos en torno a la acción comunitaria*. Pp. 57-88. Barcelona, Graó.
- Montero, Maritza (2004). Relaciones entre psicología social comunitaria, psicología crítica y psicología de la liberación: una respuesta latinoamericana. *Revista Psykhe*, 13 (2): 17-28.
- Parker, Ian (2007). Critical Psychology: What It Is and What It Is Not. *Social and Personality Psychology Compass* 1 (1): 1-15.

Pérez Sedeño, E. (2008). Mitos, creencias, valores: cómo hacer más «científica» la ciencia; cómo hacer la «realidad» más real. *Isegoría*, 0(38), 77-100. doi:10.3989/isegoria.2008.i38.404

Rorty, Richard (2002). El descenso de la verdad redentora y el surgimiento de la cultura literaria . *Ciencias de Gobierno*, 6(11), 103-123 . Disponible en:
<http://arteymedios.files.wordpress.com/2008/02/rorty-2002-el-descenso-de-la-verdad-redentora-y-el-surgimiento->

Sedeño Pérez, E., Alcalá, P., González, M. I., De Villota, P., & Santesmases, M. J. (2006). *Ciencia, tecnología y género en Iberoamérica*. Editorial CSIC - CSIC Press.

Shotter, John (1993). *Realidades conversacionales. La construcción de la vida a través del lenguaje*. Buenos Aires: Amorrortu, 2001.

Spink, Peter (2007). *Procesos de Organización y Acción Pública, las posibilidades de autonomía del lugar*. Trabajo preparado para el Simposio Procesos de Organización, Comunidades y Prácticas Sociales. XIV Encuentro Nacional ABRAPSO. Universidad Estadual de Río de Janeiro - UERJ (31 octubre - 3 de noviembre, 2007)

Visweswaran, K. (1997). *Histories of Feminist Ethnography*. *Annual Review of Anthropology*, 26, 591-621.